

25 χρόνια από τον θάνατό του παραμένει άσβεστη η παρακαταθήκη του

Αντώνης Δραγανίγος

Σήμερα στην τελική ευθεία συγκρότησης νέας οργάνωσης στην πορεία για το πρόγραμμα και κόμμα της κομμουνιστικής απελευθέρωσης ας κρατήσουμε τα πιο βαθιά στοιχεία του δρόμου που χάραξε ο Γιώργος Γράψας. Βαθιά στράτευση στην κομμουνιστική υπόθεση, βάθος στην αναγνώριση των αντιθέσεων της εποχής, στρατηγική πυξίδα, πολιτική οξυδέρκεια στην τακτική, λαϊκότητα και σεμνότητα, ιστορική πεποίθηση ότι η εργατική τάξη και ο λαός μπορούν να νικήσουν.

Έχουμε ανάγκη την αναφορά στον **Γιώργο Γράψα**, όχι για τυπικούς λόγους καθώς κλείνουν 25 χρόνια από τον θάνατό του, στις 12 Ιανουαρίου 2000. Αλλά γιατί στην παρούσα περίοδο της πολεμικής αντεπαναστατικής εκστρατείας τού κεφαλαίου και των πολιτικών του αποκτά εξαιρετικά επίκαιρο και μάχιμο χαρακτήρα, καθώς ο Γιώργος Γράψας ήταν ο άνθρωπος που βρέθηκε πιο πολύ απ' τον καθένα στην Αριστερά, στη δίνη του κυκλώνα, στην κορυφή των θυελλωδών γεγονότων της περιόδου ανασυγκρότησης/κάθαρσης του αστικού πολιτικού συστήματος για να επιβάλει τον νεοσυντηρητικό χειμώνα του ολοκληρωτικού καπιταλισμού και μάλιστα με τη συμμετοχή-ταξική συνεργασία του ΚΚΕ και του ΣΥΝ στην κυβέρνηση Τζαννετάκη με τη ΝΔ και στην Οικουμενική με ΝΔ και ΠΑΣΟΚ.

Είναι γεγονός ότι «οι μάζες γράφουν την ιστορία». Υπάρχουν, ωστόσο, άνθρωποι, προσωπικότητες και πρωτοπόρες τάσεις, που μέσα στο πλαίσιο της εποχής και των ρευμάτων που τους γέννησαν, ανέλαβαν την ευθύνη απέναντι σε χιλιάδες και καμιά φορά εκατοντάδες χιλιάδες λαού να εκφράσουν αυτή την εποχή, να έρθουν σε ρήξη με τον ταξικό ιστορικό συμβιβασμό σύμπασας της αριστεράς της εποχής και να κάνουν ρήξη-τομή για το προχώρημα της ιστορίας. **Ο Γιώργος Γράψας, μαζί με χιλιάδες συντρόφους του στην ΚΝΕ και το ΚΚΕ, ήταν ένας από αυτούς.**

Ο λόγος για αυτή την «αποκοτιά» ήταν η αίσθηση μιας **βαθύτερης στράτευσης στην επανάσταση και την κομμουνιστική υπόθεση**, μιας ευθύνης απέναντι στα ιδανικά μας, απέναντι στην εργατική τάξη και τον λαό, που κάνει αδύνατο τον συμβιβασμό με μια πορεία προδιαγεγραμμένης ήττας, ακόμα και αν αυτό σήμαινε μια ριζική, επώδυνη ρήξη με τον ως τότε «εαυτό μας».

Αυτή η επαναστατική επιλογή ακριβώς στην περίοδο της ιστορικής ήττας του «υπαρκτού σοσιαλισμού» και του «υπαρκτού κομμουνιστικού κινήματος» είχε την βάση της πάνω στη βαθιά κατανόηση της εποχής και των αναγκαιοτήτων της. «Στην ουσία, ο κόσμος της Αριστεράς», λέει ο Γ. Γράψας στην **ιστορική του ομιλία στο 15ο Φεστιβάλ της ΚΝΕ** τον Σεπτέμβρη του 1989, «η νέα γενιά της Αριστεράς βρίσκεται αντιμέτωπη με ερωτήματα που ξεφεύγουν από τα όρια κάποιων εξηγήσεων απλώς για το τι γίνεται στη μία ή την άλλη χώρα και αγγίζουν την ουσία: **Τη σημερινή φυσιογνωμία και την στρατηγική του αριστερού και επαναστατικού κινήματος**».

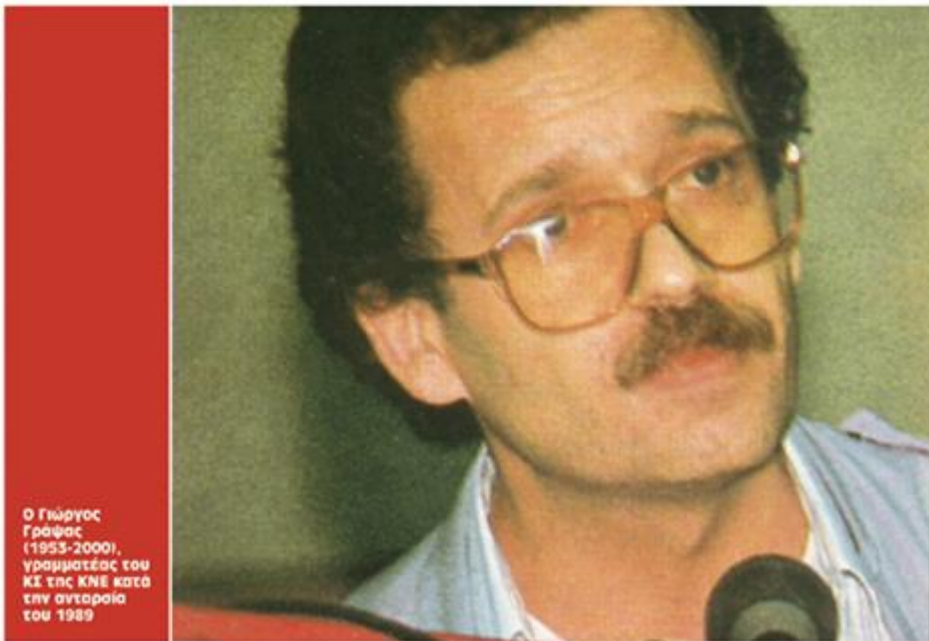
Και συμπληρώνει: «Θα είμαστε οι τελευταίοι που θα δεχτούμε να υπερασπίσουμε τα μεγάλα οράματα της κοινωνικής απελευθέρωσης, γράφοντας στις σημαίες μας φαινόμενα **βίαιης καταστολής** των λαϊκών μαζών, το πνίξιμο της **εργατικής δημοκρατίας**, την ασυδοσία της γραφειοκρατίας σαν χαρακτηριστικά του σοσιαλισμού! **Όμως, την ίδια στιγμή είμαστε βαθιά πεισμένοι για την επικαιρότητα και την αναγκαιότητα του σοσιαλισμού, σαν μοναδικού δρόμου για την απελευθέρωση του ανθρώπου.**».

Ο λόγος για αυτή την «αποκοτιά» ήταν η αίσθηση μιας βαθύτερης στράτευσης στην επανάσταση και την κομμουνιστική υπόθεση, μιας ευθύνης απέναντι στα ιδανικά μας, απέναντι στην εργατική τάξη και τον λαό

Η ανάγκη της **επαναστατικής ανανέωσης και αντεπίθεσης του κομμουνιστικού κινήματος, η ανάγκη επαναστατικού προγράμματος και κόμματος**, ήταν το αίτημα των καιρών. Η επιμονή στην εξουσία της εργατικής τάξης και των συμμάχων της, στην επανάσταση σαν μέσο για την κατάκτησή της εξουσίας, η προβολή της ανάγκης για ένα νέο ανώτερο πρόταγμα εργατικής δημοκρατίας «ελκτικό» για τους εργαζόμενους, με ριζική τομή με τα εκμεταλλευτικά και αντιδραστικά καθεστώτα που κατέρρευσαν, ήταν η πραγματική ιστορική απάντηση στη ρεφορμιστική μετάλλαξη, τον γραφειοκρατικό εκφυλισμό, τη διαχειριστική – κυβερνητική λογική μιας **ολόκληρης ιστορικής πορείας της κομμουνιστικής αριστεράς σε «Ανατολή» και «Δύση».**

Η ΑΝΤΑΡΣΙΑ ΤΗΣ ΚΝΕ

Σεπτέμβρης 1989

Ο Γιώργος Γράφας (1955-2000), γραμματέας του ΚΙ της ΚΝΕ κατά την ανταρσία του 1989

“Φυσικά και δε θα υπακούσω...”

«Μας εμφανίζουν σαν φανατικούς αιρετικούς κάποιας «ιδεολογικής καθαρότητας» και μας χρεώνουν μια δογματική προσκόλληση σε ένα παλιό, καλό ΚΚΕ, της δεκαετίας του '30. Λάθος πόρτα χτύπησαν. Εμείς μένουμε πιστοί κυρίως στο μέλλον, σε ένα Κομμουνιστικό Κόμμα στο ύψος των αναγκών της δεκαετίας του '90. Από την πολυκύμαντη ιστορία του ΚΚΕ κρατάμε και εμπνεόμαστε από τις καλύτερες εκτινάξεις του που άνοιξαν νέους ορίζοντες στο λαϊκό μας κίνημα, στον

ελληνικό πολιτισμό, τις νέες γενιές. Αλλά και θέλουμε να συμβάλλουμε ώστε να τινάξει το αριστερό κίνημα από πάνω του τη σκόνη που κουβαλάει: τα στοιχεία του συμβιβασμού με τον παλιό κόσμο, τη διάλυση των ταξικών στόχων σε εθνικοενωτικές σούπες, την ατολμία τις στιγμές που παίζονται τα πάντα, τη θεωρητική φτώχεια και τις αντιδημοκρατικές πρακτικές. Ασφαλώς ούτε εμείς είμαστε αναμάρτητοι. Ούτε έχουμε απαλλαγεί από όλα αυτά, ούτε και είναι εύκολο. Τουλάχιστον, όμως,

προσπαθούμε. Η διαφορά μας με την ηγεσία του ΚΚΕ δεν είναι αν χρειάζεται ανανέωση ή όχι η ΚΝΕ. Είναι το τι είδους ανανέωση θέλουμε. Δυστυχώς, νομίζουμε ότι κρατάνε ό,τι πρέπει να απορρίψουν και απορρίπτουν ότι πρέπει να κρατήσουν. Η ΚΝΕ απορρίπτει κατηγορηματικά τη διάσπαση και το κυνήγι των μαγισσών».

από την ομιλία του Γ. Γράφα στη συγκέντρωση της ΚΝΕ στο Σπόρτινγκ τον Οκτώβρη του 1989

«Μια επαναστατικά ανανεωμένη Αριστερά» έλεγε ο Γιώργος Γράφας σε συνέντευξή του στο περιοδικό *Πριν* την ίδια περίοδο, «χρειάζεται να ξεφύγει απ' τη λογική της **βαθμιαίας μετάβασης στον σοσιαλισμό μέσα από “επί μέρους, κρίσιμες ρήξεις”**, όπως είπε πρόσφατα ο κ. Κύρκος, θυμίζοντας τον “μαχητικό ρεφορμισμό” του Ακίλε Οκέττο. Ανώτατα ηγετικά στελέχη του ΚΚΕ δείχνουν να γοητεύονται από μια τέτοια προοπτική σοσιαλδημοκρατικοποίησης του προγράμματος του κόμματος. Ένα Μαρξιστικό εργατικό κίνημα δεν μπορεί να διαλέγει αυθαίρετα την επανάσταση ή την μεταρρύθμιση».

Ο Γιώργος Γράφας είχε την **πολιτική ικανότητα να «μεταφράζει» την στρατηγική, επαναστατική τοποθέτηση σε πολιτική τακτική**, διακρίνοντας σε κάθε πολιτική φάση εκείνο το κρίσιμο πολιτικό στοιχείο που σφράγισε τις ταλαντεύσεις και τελικά τις υποχωρήσεις της Αριστεράς.

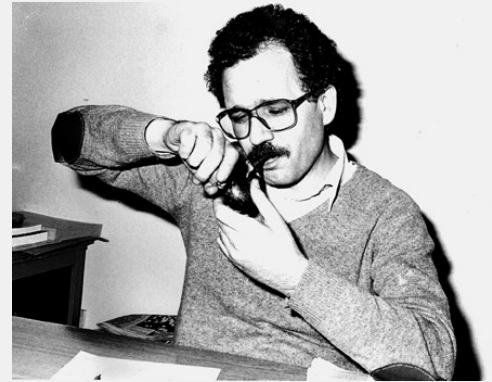

«Η ηγεσία του ΚΚΕ», έλεγε στην ίδια συνέντευξη, «παρότι επηρεάστηκε από το νέο ριζοσπαστικό κύμα και κράτησε ανοικτά αντιιμπεριαλιστικά μέτωπα, δεν μπόρεσε, σε κρίσιμες στιγμές να ξεκολλήσει από αυτή τη λογική... ας θυμηθούμε τις ταλαντεύσεις της γύρω από τον Καραμανλή ή την ατολμία της σε στιγμές έξαρσης απεργιακών ή φοιτητικών αγώνων ή, πάλι, τις συμμαχίες τύπου ΚΕΑ με εκφραστή του νέου πνεύματος, πότε τον κ. Θεοδωράκη, πότε τον κ. Νάση και τέλος τον κ. Κύρκο... Έτσι άφησε ουσιαστικά ανοικτό το δρόμο στην ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, που μπόρεσε να εκφράσει το μεγαλύτερο μέρος των νέων δυνάμεων της εργατικής τάξης και των μεσαίων

στρωμάτων που μπήκαν στο αγωνιστικό προσκήνιο. Και, τελικά, κατέληξε να συρθεί πίσω από αυτήν... Οι διαφωνίες μας επεκτείνονται στην καρδιά της στρατηγικής για την σοσιαλιστική αλλαγή της κοινωνίας».

Με τον ένα ή τον άλλο τρόπο οι αναγκαιότητες που έβγαλε στην ιστορική επιφάνεια και διατύπωσε ανοικτά μπροστά στον «λαό της αριστεράς» ο Γιώργος Γράψας αναγνωρίστηκαν από πολύ ευρύτερες δυνάμεις από αυτές που τελικά συγκρότησαν το ΝΑΡ. Άλλοι μίλησαν για μια Αριστερά της «νέας εποχής», άλλοι για μια Αριστερά που θα «συγκρουστεί με την καπιταλιστική ανασυγκρότηση».

Ιστορική ειρωνεία είναι ότι, μετά από χρόνια, **το ίδιο το ΚΚΕ** μίλησε για μια νέα πορεία «αποκατάστασης του επαναστατικού του χαρακτήρα», θέση που σημαίνει σαφώς ότι ο «επαναστατικός χαρακτήρας» είχε «χαθεί» σε μια πορεία, άσχετο αν ποτέ δεν εξηγήθηκε **το πότε, το πώς και το γιατί**.

Σήμερα στην τελική ευθεία συγκρότησης νέας οργάνωσης στην πορεία για το πρόγραμμα και κόμμα της κομμουνιστικής απελευθέρωσης ας κρατήσουμε τα πιο βαθιά στοιχεία του δρόμου που χάραξε ο Γιώργος Γράψας. **Βαθιά στράτευση στην κομμουνιστική υπόθεση, βάθος στην αναγνώριση των αντιθέσεων της εποχής, στρατηγική πυξίδα, πολιτική οξυδέρκεια στην τακτική, λαϊκότητα και σεμνότητα, ιστορική πεποίθηση ότι η εργατική τάξη και ο λαός μπορούν να νικήσουν.**

Δημοσιεύτηκε στο ΠΡΙΝ, 11-12/1/2025